



## *Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*



## *The Journal of Limitless Education and Research*

*Temmuz 2022*  
*Cilt 7, Sayı 2*

*July 2022*  
*Volume 7, Issue 2*



## Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Temmuz 2022, Cilt 7, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research

July 2022, Volume 7, Issue 2

### Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

### Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

### Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

### Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

### Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

### Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

### Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

### Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

### Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM

Doç. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

### Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM

Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

### İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği

06590 ANKARA - TÜRKİYE

e-posta: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

### Contact

Limitless Education and Research Association

06590 ANKARA - TURKEY

e-mail: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year.

The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN



### Editörler Kurulu (Editorial Board)

Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR Dr. Barış ÇUKURBAŞI	Trakya Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ Dr. Gülenaz ŞELÇUK	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Art Education Güzel Sanatlar Eğitimi	Dr. Seçil KARTOPU Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara Ankara Üniversitesi, Türkiye
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ	Portland State University, USA Khalifa University of Science and Technology, UAE
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Doç. Dr. Burçin GÖKKURT Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK Doç. Dr. Yalçın BAY	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma KIRMIZI Prof. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Bilge BAĞCI AYRANCI Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Doç. Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR Dr. Nurcan KÖSE	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait American University of the Middle East (AUM), Kuwait



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

**Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)**

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia  
Prof. Dr. Arif ÇOBAN, Konya Selçuk Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Erhan Selçuk HACİÖMEROĞLU, Temple University, Japan  
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA  
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA  
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. İlze IVANOVA, University of Latvia, Latvia  
Prof. Dr. İsmail MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia  
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Leyla KARAHAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

---

- Prof. Dr. Liudmila LIASHCHOVA, Minsk State Linguistics University, Belarus  
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France  
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nesrin İŞİKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye  
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA.  
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA  
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Umut SARAÇ, Bartın Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA  
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye  
Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI, Okayama University, JAPAN  
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland  
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan





*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

- Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK  
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA  
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan  
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK  
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo  
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait  
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE  
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania  
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania  
Assoc. Prof. Dr. Spartak KADIU, Tiran University, Albania  
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Dilek FİDAN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, Türkiye



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

- Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Nil Didem ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırkkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye  
Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Banu ÖZDEMİR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Gülenaz SELÇUK, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi, Türkiye  
Dr. Bağdagül MUSSA, University of Jordan, Jordan  
Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye





*Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

---

Dr. Dürıye GÖKÇEBAđ, University of Cyprus, Language Centre, Kıbrıs

Dr. Erdost ÖZKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOğLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nader AYİSH, Khalifa University of Science and Technology, UAE



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

---

**Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)**

- Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi  
Doç. Dr. Bengü AKSU ATAÇ, Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi  
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi  
Doç. Dr. Gülten GENÇ, İnönü Üniversitesi  
Doç. Dr. Seher ÇETİNKAYA, Ordu Üniversitesi  
Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR, Kırıkkale Üniversitesi  
Dr. Öğr. Üyesi Emel BAYRAK ÖZMUTLU, Ordu Üniversitesi  
Dr. Öğr. Üyesi Görkem AVCI, Bartın Üniversitesi  
Dr. Öğr. Üyesi Murat DEBBAĞ, Bartın Üniversitesi  
Dr. Ali GERİŞ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi  
Dr. Dilber ACAR, Millî Eğitim Bakanlığı



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

---

**Dear Readers,**

We are delighted to present you the July 2022 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

The aim of our Journal, which has been published continually by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016, is to contribute scientifically to the field of education and research. For this purpose, priority is given to publishing theoretical and applied studies and sharing scientific information at national and international level.

The Limitless Journal of Education and Research is published three times a year, scanned in various national and international indexes, and receives numerous citations. Our Journal with an impact factor of 0.5 in SOBIAD 2021 is among the first 90 journals published in our country.

SEAD Journal is published with the scientific contributions and support of academicians working in Turkey and abroad, such as articles, research and projects. Our journal has been publishing for six years without compromising its academic and scientific quality. We would like to thank all the editors, writers, referees and translators who contributed to the preparation and publication of our journal.

In this issue of our journal, as in other issues, five scientific research and articles related to education are included. These studies are presented in two languages, Turkish and English.

We hope that our journal will make significant contributions to the field of education and research. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION



*Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 2*

*The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 2*

**Değerli Okuyucular,**

Sizlere Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Temmuz 2022 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanan Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel yönden katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlamaya, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmaya öncelik verilmektedir.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, yılda üç sayı olarak yayınlanmakta, çeşitli ulusal ve uluslararası indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. SOBİAD 2021 yılı etki faktörü 0,5 olan Dergimiz, ülkemizde yayınlanan ilk 90 dergi arasında yer almaktadır.

SEAD Dergisi, yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin makale, araştırma, proje gibi bilimsel katkı ve destekleriyle yayınlanmaktadır. Akademik ve bilimsel kalitesinden ödün vermeden altı yıldır yayın hayatını sürdürmektedir. Dergimizin hazırlanması ve yayınlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar, hakem ve çevirmenlere teşekkür ediyoruz.

Dergimizin bu sayısında diğer sayılarda olduğu gibi eğitimle ilgili beş bilimsel araştırma ve makaleye yer verilmiştir. Bu çalışmalar Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde sunulmuştur.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına önemli katkılar getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

**TABLE OF CONTENTS**

**İÇİNDEKİLER**

**Article Type: Review  
Makale Türü: Derleme**

**Liudmila LIASHCHOVA**

The Universal and the National in Education (through a prism of personal experience) **168-179**

**Firdevs GÜNEŞ**

Understanding and Mental Model Development **180-215**  
Anlama ve Zihinsel Model Geliştirme

**Article Type: Research  
Makale Türü: Araştırma**

**Esmâ ÇUKURBAŞI ÇALIŞIR, Yüksel ARIKAN**

The Effects of The Teaching Methods Prepared for The Visual or Verbal Learning Styles on Academic Success **216-252**  
Görsel veya Sözel Öğrenme Stiline Göre Düzenlenen Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi

**Ayla ŞENGÜN, Yasemin BÜYÜKŞAHİN**

Views of Primary Teachers on Students Having Difficulty in Social Studies Course **253-293**  
Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Güçlük Çeken Öğrencilere İlişkin Görüşleri

**Burak ŞAHİN, Yalçın BAY**

The Effect of Teaching Elementary Reading and Writing by Means of Music on First Grade Student's Writing Skills, Writing Speeds and Writing Errors **294-356**  
Müzikle İlk Okuma Yazma Öğretiminin İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerilerine, Yazma Hızlarına ve Yazma Hatalarına Etkisi



The Journal of Limitless Education and Research  
Volume 7, Issue 2, 253 - 293

DOI: 10.29250/sead.1125068

Received: 02.06.2022

Article Type: Research

Accepted: 08.07.2022

## Views of Primary Teachers on Students Having Difficulty in Social Studies Course

Ayla ŞENGÜN, Bartın University, aylaasengun@gmail.com

Assist. Prof. Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın University, ybuyuksahin@bartin.edu.tr

**Abstract:** Social studies course preserves its importance from past to present in raising both national and international citizens. Considering the importance of the social studies course, it was necessary to shed light on the difficulties encountered in this course. The aim of this study is to examine the reasons why students have difficulty in social studies course in detail. When the literature is scrutinized, it is seen that the problems encountered in the social studies course are not addressed as a whole. It is important to examine the causes of the problems encountered in this study as a whole by considering many sub-dimensions. Phenomenology study, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consists of 7 primary teachers. The semi-structured "Interview Form" prepared by the researcher based on expert opinion was used as the data collection tool in the study. The data were obtained by descriptive analysis, one of the qualitative data analysis techniques. When the research analyzes are examined, the most difficult issues in the social studies course are the National Struggle Period, Active Citizenship and abstract issues, students' difficulties in social studies course are related to the inability to read, academic achievement and the abstractness of the subjects, the curriculum is not suitable for the student level, it was concluded that their motivation was high in the social studies less on and that mostly contemporary methods and techniques were used in the social studies lesson. When the opinions of the classroom teachers about the textbooks were examined, it was concluded that the textbooks had deficiencies in terms of content, language and design, but this situation did not correlate with the difficulty of the students in social studies lesson. Primary teachers' suggestions for the 4<sup>th</sup> Grade social studies course are to narrow the scope of the subject and improve the content.

**Keywords:** Primary teachers, Social studies, Difficulty

**Cited in:** Şengün, A. & Büyükşahin, Y. (2022). Views of primary teachers on students having difficulty in social studies course, Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde güçlük çeken öğrencilere ilişkin görüşleri. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 253-293. DOI: 10.29250/sead.1125068.

**First Author ORCID:** 0000-0001-7519-8902

**Second Author ORCID:** 0000-0002-5771-2063



## 1. Introduction

Change and development movements in the world affect economy, social, political and scientific fields as well as the field of education. With this change movement, different skills are needed in education. In line with these needs, skills such as 21<sup>st</sup> century skills, such as people's ability to read and interpret information correctly, keep up with the times by constantly improving themselves, meet all kinds of social needs, and take the right steps in the face of different problems or developments have come to the fore (Walser, 2008). In addition, 21<sup>st</sup> century skills are defined as students' having skills such as critical thinking, creative thinking, decision making, problem solving, and being an entrepreneur (Ministry of National Education, 2018). Students are expected to gain 21<sup>st</sup> century skills as well as being fed with the knowledge found in the curriculum. Education systems that can bring these skills to students gain momentum in terms of raising both national and world citizens. When the aims of the social studies course, which are included in the education programs from the past to the present, are accentuated, raising effective citizens is appreciated to have a great importance. Additionally, it is one of the aims of the social studies course to enable individuals to be in harmony with the society wherein they live and to transfer their knowledge to their daily lives (Avcı, 2019). In the same vein, raising individuals with 21<sup>st</sup> century skills in the social studies course has become one of its inevitable goals. If we gather the purpose of social studies education under one roof, it is to help students develop their social understanding and citizenship competencies, the ability to act and think as a democratic world citizen (Parker, 2018). Erikson (2018) deduces the Social studies course as the construction of a bigger us. In the light of this information, when the qualities of the social studies course are examined, it is seen that it aims to raise active citizens with both national and international values (Kan, 2012).

Social studies course observes the environment as a subject area within the framework of human, society and its relationship (Kabapınar, 2019; 3). Social Studies course aims to raise productive, problem-solving, effective, responsible and sensitive citizens who adopt the basic principles of democracy that help students establish environmental relations and past-future connections in accordance with an integrated teaching approach (Ersoy, 2010). According to the national council of social studies, social studies is defined as follows (NCSS, 1993, cited by Zayimoğlu Öztürk, 2018):

It is the study of combining the social and human sciences to develop civic competences. The primary purpose of social studies is to help young people develop the ability to make

informed and reasoned decisions for the public good as citizens of a culturally diverse and democratic society in an interdependent world.

As can be understood from these definitions, one of the main objectives of the social studies course is apparently to raise conscious and active citizens. In addition, it is understood that making educated individuals to be effective 21<sup>st</sup> century citizens has an important place.

Balbağ and Türkcan (2017) define the Social Studies Course as one of the prominent courses at the primary education level in raising citizens who have adopted democratic values, developing awareness and understanding of contemporary and social issues, developing students' problem-solving and decision-making skills, and raising citizens equipped with global values with a world vision. The teaching of social studies in primary schools has also long been touted as the curriculum house of citizenship education in our democratic society (NCSS, 1989).

Bloom asserts 42% of the success is achieved until the age of 18 occurs in primary school years (as cited in Nas, 2000: 293). In this context, considering the age at which students encounter the social studies course, it is seen that their attitudes towards individual, national and universal issues have reached the most critical period (Akdağ, 2020: 11). When the literature is scrutinized, it is elucidated that primary school students have difficulties in the social studies course they encounter for the first time when they pass the 4<sup>th</sup> grade. In this study, the difficulties experienced in the social studies course are examined in terms of the teaching methods and techniques used in the courses, the curriculum, reading comprehension, academic success, the suitability of the textbooks, and motivation. Boyle-Baise et al. (2008), Brugar & Roberts (2017), Gajra, Jitendra, Sood, and Sacks (2007) underlined in their studies that reading comprehension skills and social studies courses can be unseparated from one another. Zhao and Hoge (2005) stated in their studies that if social studies course is associated with daily life, it will affect students' motivation towards the course. In this context, it can be said that the motivation aspect is also effective in students' having difficulties in this lesson. Considering the importance of the social studies course, there is a need for studies to overcome the difficulties experienced.

### **1.1. Importance of the Research**

This research is important in terms of in-depth examination of the reasons for the difficulties in the social studies course, which students encounter in a critical period due to their age. When the literature is inspected, it is seen that the problems encountered in the social studies course are not handled as a whole. In this research, many sub-dimensions of the causes

of learning problems encountered in social studies course are discussed. Additionally, it is assumed to contribute to both the field and educators in line with the information obtained.

### 1.2. Purpose of the Research

It is seen that the 4<sup>th</sup> Grade students, who are in the process of transition from the concrete operational period to the abstract operational period, have difficulties in the social studies course they encounter for the first time. This research aims to shed light on the reasons for students' difficulties in detail. In this context, the aim of the research was determined so as to get the opinions of the classroom teachers about the students with difficulties in the social studies course.

### 1.3. Sub Problems

1. What are the opinions of the classroom teachers about which subjects the students have difficulty in understanding in the Social Studies course?

2. What are the opinions of the classroom teachers about the reasons why students have difficulties in Social Studies course?

3. What are the opinions of primary school teachers about the methods and techniques they use in the Social Studies lesson?

4. What are the opinions of primary school teachers about the methods and techniques to be used when students have problems in social studies lessons?

5. What are the opinions of the primary school teachers about the reading comprehension levels of the students who have difficulty in understanding the Social Studies course?

6. What are the opinions of the classroom teachers about the success of the students who have difficulties in the social studies course in other courses?

7. What are the views of primary school teachers about the effect of the social studies textbook on students' understanding of the lesson?

8. What are the opinions of the primary school teachers about the motivation levels of the students in the social studies lesson?

## 2. Method

In this part of the study, the research model, the study group, the data collection tools used in the research, the analysis techniques used in the analysis of the data and the issues of reliability, validity and ethics are explained in detail.

### 2.1. Model of the Research

Phenomenology, one of the qualitative research methods, was utilized in the research. Phenomenology studies explore the common meaning of people's experiences with the concept (Aydın,2020;103). In phenomenological studies, data sources are individuals or groups that experience or reflect the phenomenon that the research focuses on (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2019:22).

### 2.2. Participants

The participants of the research consist of seven primary school teachers who are teaching in Turkey in the 2020-2021 Academic Year. While forming the study group, the snowball sampling method was preferred. Snowball sampling is a method that aims to enrich knowledge by identifying situations by reaching from person to person, and from person to event (Creswell, 2013; 160). Herein, while the participants were being formed, they were formed by snowball sampling method, upon the recommendation of another teacher who had experience in the event. Detailed information about the participants is given in Table 1.

Table 1  
*Information of the Participants*

Variable	Subvariable	Number (N)	%
<b>Gender</b>	Female	7	100
	Male	0	0,00
<b>Total</b>		<b>7</b>	<b>100</b>
<b>Education level</b>	Graduation	7	100
<b>Total</b>		<b>7</b>	<b>100</b>
<b>Professional seniority</b>	0-10 years	4	57,14
	11-20 years	2	28,57
	21 years and above	1	14,28
	<b>Total</b>	<b>7</b>	<b>100</b>
	<b>General total</b>	<b>7</b>	<b>100</b>

When Table 1 was examined, it was observed that all of the teachers were female (100%) and had a bachelor's degree (100%). The research was carried out with a focus on voluntary participation and all of the teachers who participated voluntarily consisted of women randomly. It is noteworthy that the majority of participating teachers (57.14%) are in the first

ten years of their profession. It is seen that the professional seniority of 2 teachers is 11-20 years (28.57) and 1 teacher (14.28) is 21 years and above.

### **2.3. Data collection tool**

As a data collection tool in the research, a semi-structured "Interview Form" prepared by the researcher was used by consulting expert opinion. While preparing the data collection tool, the opinions of three experts, two of whom are specialists in classroom education, and one from the field of social studies teaching, were consulted. In line with the expert opinions, the root of the question was changed and alternative questions were created. In the interview questions, questions about gender, professional seniority, education degree were included so as to obtain personal information of teachers before open-ended questions. The interview form consists of 17 questions.

### **2.4. Data Collection**

Before proceeding in the data collection phase of the research, a Certificate of Approval (2021- SBB-066 Protocol No. 12.03.2021) was obtained from the Bartın University Social and Human Sciences Ethics Committee. After the approval of the ethics committee, the necessary permission was obtained from the Ministry of National Education (dated on 04.05.2021 and numbered E-64441482-605.01-24993555). The interview was conducted with the participants via digital tools. The interviews were recorded by a voice recorder with the permission of the participants. Afterwards, the records were transcribed.

### **2.5. Data Analysis**

Descriptive analysis technique was used in the analysis of the data. According to the descriptive analysis approach-in addition to the fact that the themes can be examined according to the previously determined themes-the themes are also created by bearing in mind the questions in the interview and observation processes, and the opinions of the participants are reflected in a striking way by directly giving place to the statements of the participants (Yıldırım & Şimşek, 2018; 239).

### **2.6. Reliability, Validity and Ethics**

In the analysis of qualitative data, it is impossible for the researcher to make a coding that is free from individual influence (Baltacı, 2017). Therefore, an external auditor was requested to assist in the coding of the data. The agreement between the coders was calculated by considering the Miles and Huberman (1994) formula. The consensus among the coders was

82%. The fact that this value is above 70% reveals that there is reliability among the encoders (Miles & Huberman, 1994;64). Likewise, the fact that the result obtained is above 80% reveals that the internal consistency among the coders is high (Miles & Huberman, 1994;64).

### 3. Findings

In this part of the study, the findings related to the data obtained are given. The findings are displayed in Tables. The views of the classroom teachers on the subjects that students have difficulty in understanding in the Social Studies Lesson are given in Table 2.

Table 2  
*Difficult Topics in Social Studies Lesson*

	Teacher codes	f	%
Abstract topics	T2, T3, T4, T7	4	21,05
Active citizenship	T1, T4, T5, T7	4	21,05
National struggle	T2, T3, T4, T5	4	21,05
Science and technology	T2, T4, T5	3	15,78
Topics from everyday life	T2, T4	2	10,52
Individual and society	T5	1	5,26
Global connections	T5	1	5,26
<b>Total</b>		<b>19</b>	<b>100</b>

When the findings in Table 2 were examined, the teachers asserted that the students mostly had difficulties in the period of the National Struggle (21.05%), Active Citizenship (21.05%) and Abstract topics (21.05%). Science and Technology theme received attention of 15.78%. Based on the opinions of the teachers, the other subjects that students had difficulty with were subjects far from daily life with a rate of 10.52%; individual and society at a rate of 5.26%, and Global Citizenship at 5.26%.

According to Table 2, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T1 *"On issues such as our rights, clubs, social interaction because it stays in the air. They are not very objective matters."*

T2 *"They have difficulties in concepts of abstract matters. They have difficulty in understanding the subjects they do not encounter in daily life. We try to explain it to them by concretizing. They have difficulties in subjects such as Culture and Heritage, Science and Technology."*

T7 *"I made retrospective repetitions from time to time during the national struggle period. But, it still doesn't quite settle in the minds of children."*



The views of classroom teachers on the reasons why students have difficulty in understanding in the Social Studies Lesson are displayed in Table 3.

Table 3  
*Reasons for having difficulties in Social Studies course*

	Teacher codes	f	%
Lack of reading comprehension	T1, T2, T3, T4, T6, T7	6	24,00
Academic success	T1, T2, T3, T4, T5, T6	6	24,00
Abstract subjects	T3, T4, T6, T7	4	16,00
Materials	T2, T4	2	8,00
Student-related problem	T2, T5	2	8,00
Lack of listening	T2	1	4,00
Lack of attention	T2	1	4,00
Disadvantaged areas	T4	1	4,00
Subject scope	T5	1	4,00
Open-ended outcomes	T5	1	4,00
<b>Total</b>		<b>25</b>	<b>100</b>

When the findings in Table 3 was examined, the most common opinion among the reasons why students had difficulty in understanding in the Social Studies Course was its being related to academic success with a rate of 24%, and lack of reading comprehension with a rate of 24%. The theme of the abstract subjects received an opinion of 16%. When the other themes were investigated, 8% of the materials, 8% of the students, 4% of the lack of listening, 4% of the lack of attention, 4% of the disadvantaged areas, 4% of the subject comprehension, and 4% of the open-ended outcomes theme were reported respectively.

According to Table 3, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T3 *"It is related to reading comprehension levels. Because it is based on reading and memorizing, they have trouble making sense of it."*

T4 *"They cannot understand the subject when they read it on their own. When I explain in different ways with my support, they can understand. Not understanding what you read has a huge impact."*

T4 *"I was working in central schools. The children there go to study centers and so on. They had a hard time understanding. But it is more difficult for children in disadvantaged areas."*

T5 *"Although the 4<sup>th</sup> Grade is in the concrete operational stage, the topics appeal to children in the abstract operational stage."*

T5 *"The outcomes do not give a clear idea to the students and teachers"*

The opinions of the classroom teachers about the scope of the subject in the Social Studies curriculum and the level of primary school 4<sup>th</sup> Grade students are displayed in Table 4.

Table 4  
*Appropriateness of the Curriculum to the Level of the Student*

Sub themes		Teacher codes	f	%
Appropriate		T2, T6	2	20,00
<b>Total</b>			<b>2</b>	<b>20,00</b>
Partially appropriate		T1, T7	2	20,00
<b>Total</b>			<b>2</b>	<b>20,00</b>
Not appropriate	wide scope	T1, T3, T4, T5	4	40,00
	level difference between classes	T3	1	10,00
	availability of information	Ö4	1	10,00
<b>Total</b>			<b>6</b>	<b>60,00</b>
<b>General Total</b>			<b>10</b>	<b>100</b>

When the findings in Table 4 are examined in terms of the relationship between the scope of the subject in the social studies course curriculum and the primary school 4<sup>th</sup> Grade student level, it is observed that there are three themes in total as appropriate, partially appropriate and non-appropriate. The mostly accepted theme is 'non appropriate' at the rate of 60%. When the sub-themes are taken into account, wide concept is seen as 40%, the level difference of the 3<sup>rd</sup> and 4<sup>th</sup> Grade is 10% and the usability of the knowledge is appreciated as 10%. The theme of partly appropriate receives the ratio of 20%.

According to Table 4, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T1 *"I find it relatively appropriate. Some topics are so redundant. Too much detail has been put into some issues. Like Finland. It is not necessary for all of them to learn about all countries. Last year I taught 4<sup>th</sup> graders. It was the pandemic period. I gave all of them a country, I arranged them in the form of a board. But one of them gets it. It stays up in the air for others."*

T3 *"I do not find it appropriate. Too detailed. The 4<sup>th</sup> Grade seems normal, but I find it detailed because there is a high-level difference between 3 and 4. For example, I do not find it very suitable to teach wars from causes to results. Too much subject load and students are distracted from the essence of the subject."*

T4 *"When the student cannot find a place to use the knowledge in his life, he has difficulty in learning the subject. For example, student finds it difficult because he/she cannot use dates in his/her life."*

T5 *“The curriculum is suitable for children who have a high level of responsibility and whose family is concerned. But the issues need to be limited.”*

The views of the classroom teachers about the motivation levels of the students in the social studies course are displayed in Table 5.

Table 5  
*Motivation Status of Students in Social Studies Lesson*

	Teacher codes	f	%
High compared to other courses	T2, T4, T5	3	23,07
High as associated with daily life	T1, T2, T7	3	23,07
Excitability	T3, T,5	2	15,38
High for encountering for the first time	T4, T5	2	15,38
Having comprehensive knowledge of the topic	T2	1	7,69
Related to academic success	T4	1	7,69
Low in verbal lessons	T6	1	7,69
<b>Total</b>		<b>13</b>	<b>100</b>

When the findings in Table 5 are taken into account, the themes of high compared to other courses and related to the Daily life are observed as 23.07% receiving the highly appreciated ones. They (15.38%) stated that it was high because it was a lesson they encountered for the first time, and 15.38% of them were excited about the themes. When the other themes were examined, it was reported that it was related to academic success at a rate of 7.69%, having comprehensive knowledge of the topic at a rate of 7.69% and a low level of verbal lessons at a rate of 7.69%.

According to Table 5, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T2 *“It is higher than courses such as mathematics. Because they feel more comfortable and free. They feel more in control of the subject. Since we take daily life in the social lesson, we do not have a problem with motivation.”*

T6 *“Motivation is low because verbal lessons are based on interpretation.”*

T5 *“They are very excited as they encounter a new lesson. It is interesting and fun.”*

T7 *“As long as you involve the students in the event, give examples from the environment, and associate them with daily life, their motivation is high.”*

The views of the classroom teachers on the reasons for the low motivation of the students in the Social Studies Lesson are displayed in Table 6.

Table 6  
*Reasons for Students' Low Motivation in Social Studies Lesson*

	Teacher codes	f	%
Learning difficulty	T5, T6	2	25
Academic success	T2	1	12,5
Parent support	T2	1	12,5
Teacher	T3	1	12,5
Teacher-student interaction	T3	1	12,5
Interdisciplinary influence	T3	1	12,5
Differences in intelligence areas	T5	1	12,5
<b>Total</b>		<b>8</b>	<b>100</b>

According to Table 6, when the students were examined according to the reasons for the low motivation in the Social Studies Lesson, the most frequently reported theme was learning difficulty with a rate of 25%. When the other themes were examined, it was observed that they were distributed evenly. 12.5% of opinions were reported on the themes of academic success, parent support, teacher, teacher-student interaction, interdisciplinary influence and differences in intelligence areas.

According to Table 6, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T2 *"It is not a lesson-specific lack of motivation. The students we describe as unsuccessful or as low level show the same thing in all courses. When a child closes himself, we encounter the same problem in all lessons. Parent support is important to bring them back to the lesson; it becomes very difficult when we do not see them, and it is reflected in all lessons."*

T3 *"It is about the teacher. The more importance the teacher gives to that lesson, the more the student attaches importance to it. The activities we do in this lesson also affect our other lessons. The discipline student gains here affects other lessons as well. "*

T5 *"I think that the difference in the intelligence fields of the students affects it."*

The views of classroom teachers on increasing students' motivation in the Social Studies Lesson are shown in Table 7.

Table 7  
*Methods to Increase Motivation in Social Studies Lessons*

	Teacher codes	f	%
Reducing to the daily life	T1, T2, T6	3	18,75
Attracting attention	T1, T4, T7	3	18,75
Materials variety	T2, T3	2	12,50
Teaching and method change	T3, T4	2	12,50
Individual assignment	T1	1	6,25
Technology support	T2	1	6,25
Change in tone of voice	T3	1	6,25
Physical contact	T3	1	6,25
Activity day	T5	1	6,25
Board preparation	T5	1	6,25
<b>Total</b>		<b>16</b>	<b>100</b>

When Table 7 was examined, it was observed that the themes with the highest number of opinions were the theme of reducing to the daily life with a rate of 18.75% and attracting attention with a rate of 18.75%. Materials variety was 12.50%, and teaching and method changes were 12.50%. When other themes were examined, it was reported that individual assignment was 6.25%, technology support was 6.25%, voice tone change was 6.25%, physical contact was 6.25%, activity day and board preparation theme were 6.25%.

According to Table 7, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T2 *"We use technological tools. I am increasing the variety of materials. At the same time, I explain the subject by reducing it to daily life."*

T5 *"I am doing an activity day. They are tired of writing and taking tests. They love board making activities. In this way, I increase their motivation."*

T6 *"I connect with daily life. I enable them to learn by doing and living."*

The opinions of the classroom teachers about the methods they prefer in the Social Studies Lesson are shown in Table 8.

Table 8  
*Methods Used in Social Studies Lesson*

	Teacher codes	f	%
Narration	T1, T7	2	10,52
Brain storming	T2, T7	2	10,52
Questions and answers	T2, T3	2	10,52
Relationship with daily life	T2, T6	2	10,52
6 hats method	T3, T5	2	10,52
Creative drama	T3, T5	2	10,52
Discussion	T4, T6	2	10,52
Research	T1	1	5,26
Smart board	T3	1	5,26
Educational game	T4	1	5,26
Station	T5	1	5,26
Visualization	T7	1	5,26
<b>Total</b>		<b>19</b>	<b>100</b>

When Table 8 was examined, narration 10.52%, brainstorming 10.52%, questions and answers 10.52%, relationship with daily life 10.52%, 6 hats method 10.52%, creative drama 10.52%, and discussion 10.52% were equally reported. Also, the research 5.26%, smart board 5.26%, educational game 5.26%, station 5.26% and visualization 5.26% were the themes reported.

According to Table 8, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T4 *“Children love to talk. I use discussion a lot.”*

T7 *“We use a lot of images. We make up a little story or I make it up. Of course, there is narrative, the children participation is necessary, we make them think by brainstorming.”*

Table 9 indicates the opinions of the classroom teachers about the additional methods preferred by the students for those who have difficulties in the Social Studies Course.

Table 9  
*Methods to Improve Learning Difficulty in Social Studies Lesson*

	Teacher Code	f	%
Repetition	T1, T7	2	14,28
one-to-one teaching	T3, T5	2	14,28
Technology support	T3, T4	2	14,28
Student activation	T2, T4	2	14,28
Rewarding	T3	1	7,14
Eye contacting	T3	1	7,14
Relationship with daily life	T4	1	7,14
Concretization	T4	1	7,14
Simple expression	T6	1	7,14
Interdisciplinary relationship	T7	1	7,14
<b>Total</b>		<b>14</b>	<b>100</b>



When Table 9 was examined, repetition (14.28%), one-to-one teaching (14.28%), technology support (14.28%), and student activation (14.28%) were the most agreed themes reported. Rewarding (7.14%), eye contact (7.14%), relationship with daily life (7.14%), concretization (7.14%), simple expression (7.14%), and interdisciplinary relationships (7.14%) were reported as the other appreciated themes.

According to Table 9, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T2 *"I help them find the event themselves by using the question and answer method from places they know."*

T3 *"I am not repeating the subject. It means that they did not understand by explaining, I have to try something different. I am personally interested. I make eye contact. I'm trying to get the smart board into it. By giving stars. I try to improve motivation with an award"*

T7 *"I constantly make connections between lessons. I remind them; thus, students who forget have apparently remembered thanks to those who recall."*

The views of classroom teachers on Social Studies textbooks are shown in Table 10.

Table 10  
*Evaluation of Social Studies Textbooks*

		Teacher codes	f	%
Design	Insufficient design	T3, T4, T5	3	13,04
	<b>Total</b>		<b>3</b>	<b>13,04</b>
Language	Book's language use	T3, T4	2	8,69
	<b>Total</b>		<b>2</b>	<b>8,69</b>
Contents	Unnecessary detail	T1, T2, T3	3	13,04
	Not suitable for student level	T1, T3	2	8,69
	Good content	T5, T7	2	8,69
	Weak attractiveness	T5, T7	2	8,69
	Basic subjects should be used	T1	1	4,34
	Concrete texts / poetry should be used	T1	1	4,34
	Opportunity to speak	T2	1	4,34
	Too many unknown words	T3	1	4,34
	Difficult sampling	T1	1	4,34
	Should be updated	T1	1	4,34
	Formal-informal Weak balance	T5	1	4,34
	Long texts	T5	1	4,34
	<b>Total</b>		<b>18</b>	<b>73,83</b>
	<b>General total</b>		<b>23</b>	<b>100</b>

When Table 10 is elucidated, the theme with the highest number of opinions is the content theme with a rate of 73.83%. The sub-themes of the content theme are seen as

unnecessary details (13.04%), not suitable for the student level (8.69%), good content (8.69%), interest poor (8.69%), simple topics (4.34%), concrete texts/poetry should be used (4.34%), giving the opportunity to speak (4.34%), unknown word count is high (4.34%), heavy examples (4.34%), should be updated (4.34%), formal-informal balances are poor (4.34%) and texts are long (4.34%). The design theme constitutes 13,04% of the opinions. The sub-theme of the design theme is the expression of insufficient design with a rate of 13,04%. On the other hand, 8.69% of the opinions were reported on the language theme. The sub-theme of the language theme is 8.69% of the language view.

According to Table 10, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T3 *“The book has a language. It is not reduced to child level. I think as a parent. I can read and understand, but if I do not know this job, I cannot transfer it to the child. There is such a bookish language. Either keep the 4<sup>th</sup> Grade as it is or change the 3<sup>rd</sup>. I do not find the pictures and paper design sufficient.*

T5 *“Textbooks have improved a lot in recent years. The content is very good. Bad in design. The level of interest is weak and unappealing to the eye. Formal and informal balances are bad. There are very long articles. It makes it difficult to focus attention. The content is very good, the transfer of information is good.”*

The views of classroom teachers on the effect of Social Studies textbooks on students' understanding of the lesson are shown in Table 11.

Table 11

*The Relationship of Having Difficulty in Social Studies Class with the Textbook*

	Teacher codes	f	%
Not related	T2, T5, T6	3	42,85
Partially related	T1, T4, T7	3	42,85
Completely related	T3	1	14,28
<b>Total</b>		<b>7</b>	<b>100</b>

When Table 11 is examined, it consists of three themes: completely related, partially related, and not related. The themes with the highest number of comments were 42.85% not related and 42.85% partially related. Completely related contact was reported with a rate of 14.28%.

According to Table 11, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T2 *"I don't associate it with the textbook. I think, In general, if the students understood but the minority did not, it was because of the child or because of me. We usually associate it with not listening"*

T3 *"I totally relate to that. In frightening detail. Even if they seem to understand, they are afraid of not understanding and they read like that. Not suitable for their level. There are many words they don't know. We are asked to teach the words that we will teach for a month in a week. That also affects a lot."*

T5 *"It is not related to textbooks. The student who has problems when I use different sources also has problems again."*

T7 *"Every student has a different understanding style. Maybe it would be good if it appealed to different understanding styles."*

The suggestions of the classroom teachers regarding the Social Studies course are shown in Table 12.

Table 12  
*Suggestions for Social Studies Course*

	Teacher codes	f	%
Engaging content	T3, T4, T7	3	33,33
Scope should be narrowed	T3, T4	2	22,22
Short sentences	T4	1	11,11
The subject of "our neighbors" should be limited	T5	1	11,11
The subject of "national struggle" should be limited	T5	1	11,11
Identity issue should be updated	T5	1	11,11
<b>Total</b>		<b>9</b>	<b>100</b>

When Table 12 was observed, the participants mostly suggested interesting content with a rate of 33.33% and 'the scope should be narrowed' with a rate of 22.22%. The theme of short sentences was 11.11%, the theme of our neighbors and the theme of the national struggle should be limited at a rate of 11.11%, and the theme of identity should be updated at a rate of 11.11%.

According to Table 12, some of the answers given by the classroom teachers are as follows:

T3 *"I think it will be brighter with less detailed and engaging course content."*

T5 *"The issue of 'national struggle' should be limited, two identities are given about identity, and children are experiencing confusion. The subject of 'our neighbors' was very*

*difficult, it should be limited. There were border gates etc. Even adults don't get this concept. That way distracts students from the lesson."*

#### **4. Conclusion, Discussion and Recommendations**

When the findings of classroom teachers regarding the issues that students have difficulty with in the Social Studies course were examined, it was observed that the most commonly discussed themes were National Struggle, Active Citizenship and abstract issues. When the other difficult issues were examined, subjects far from daily life, Science and Technology, Individual and Society, Global Connections were seen to be mentioned. When the aims of the social studies course were examined, it was observed that raising active citizens was of great importance. However, in line with the data obtained from this study, it was concluded that the students had the most difficulty in active citizenship. In this context, it can be concluded that it is difficult for the social studies course to achieve one of its main objectives. When the data obtained are examined, it can be concluded that connecting with the daily life inherent in the social studies course is an important factor in students' understanding of the course. In addition, when the difficult subjects are examined one by one, abstract subjects is seen the one that the students have difficulties in understanding.

When the reasons for having difficulties/challenges of learners in social sciences course are investigated, the comprehension level of reading and academic success in other lessons are observed as the most important factors. To Boyle-Baise et al. (2008), reading comprehension cannot be separated from the social studies course. Nonetheless, to Brugar & Roberts (2017), there are gaps in children's ability to read and understand social studies content, but knowing that these gaps exist is of little value if we do not know why. When the other data obtained from the study are examined, the materials used in the lessons, the abstractness of the subjects and the wide scope of the subject may be among the situations that hinder students' reading comprehension skills. Gajria, Jitendra, Sood, and Sacks (2007) underlined that students had difficulty in understanding the texts in the social studies course they encountered for the first time, since they generally did not encounter explanatory texts in primary school classes. When the literature is scrutinized, it is observed to have been similar to this study.

When the opinions of the classroom teachers about the suitability of the social studies curriculum for the students' levels are examined, the majority of the opinions are in the direction of "not suitable". They stated that the reasons for its unsuitability were that the scope was wide, there was too much difference between the 3<sup>rd</sup> Grade and 4<sup>th</sup> Grade levels, and it contained information that could not be used in their daily life. Çelikkaya and Kürümoğlu (2018) concluded

in their study that the scope of the social studies course is intense and not suitable for the level of students. Taş (2018) concluded that the curriculum is suitable for the student's readiness level, but the scope is wide. When the literature is examined, it is seen to be similar to this study.

When the opinions of the classroom teachers about the motivation of the students in the social studies lesson are examined, the majority of them state that the motivation is high. When the reasons for high motivation are examined, it is seen as the tendency of its being related to daily life, their mastery to the subject, and their encounter social studies course for the first time. It was also expressed that students' motivation levels are directly proportional to their academic success. There are also opinions expressing that motivation is high as well as low. The reason for the low motivation of the students in the social studies course is that this course is based on interpretation. If students' reading comprehension skills are improved, it is predicted that there will be an increase in both academic success and motivation levels of students in verbal lessons based on interpretation.

Based on the opinions of the classroom teachers, when the reasons for the low motivation of the students in the social studies lesson are examined, it is seen that it is caused by academic success, parent support, teacher, teacher-student interaction, interdisciplinary effect, difference in intelligence areas, and special learning difficulties. Zhao and Hoge (2005) concluded that, in the students' view, social studies is far from the topic of their lives, and in interviews with their teachers, they lose many real-life opportunities to motivate students to learn social studies. When the literature is examined, it is seen that there is a difference with this study. Şahin and Güven (2016), as a result of their study, based on the opinions of the teachers, it is seen that the students experience a lack of motivation in the social studies course. The reason why teachers have differences of opinion can be related to the situation of making connections between the social studies course and daily life.

When the methods preferred by the classroom teachers to increase motivation in the social studies lesson were examined, they were observed to have preferred methods such as reduction to daily life, individual assignment, attention, technology support, materials diversity, change in the tone of voice, physical contact, teaching and method change, activity day, and board preparation. In line with the data obtained, it is seen that establishing relationships with daily life for the social studies course is of great importance. It can be said that concretizing what is learned by establishing a connection with daily life affects the motivation of students positively.

When the methods preferred by the classroom teachers in social studies are examined, it is seen that they use research, expression, brainstorming, question and answer, relationship with daily life, smart board, 6 hats method, creative drama, discussion, educational game, visualization and station methods. When the generally preferred methods are examined, it is concluded that the teachers prefer contemporary methods. It was concluded that Karasu Avcı and Ketenoğlu Kayabaşı (2019), Taşkaya and Bal (2009) preferred lecture, question-answer and drama methods in their Social Studies course, and they preferred Question-Answer, Narration and Discussion methods. When the literature is examined, it is found that there is a similarity.

When the methods preferred by the classroom teachers to eliminate the difficulties experienced in the Social Studies course were examined, they preferred repetition, teaching by invention, one-to-one teaching, eye contact, technology support, rewarding, activating the student, relationship with daily life, concretization, simple expression and establishing interdisciplinary relationships.

When the opinions of the classroom teachers about the social studies textbooks are examined, it is seen that the most criticism is in the content section. The opinions of the teachers are that the social studies textbooks contain unnecessary details in terms of content, yet, they should be basic/simple subjects, that concrete texts/poetry should be utilized. It was also found that it is not suitable for the level of the student, that it contains heavy examples, that it needs to be updated, that the number of unknown words is high, that it contains long texts, that the attraction is weak and formal-informal balances are weak. In addition to negative criticisms, positive criticisms are included in the content section of the textbooks. There are also opinions that it gives students the opportunity to speak, and the content is good. In line with the data obtained from the classroom teachers, it was concluded that a book language was used in terms of language and there were deficiencies in the design dimension. Özsoy Sümengen (2010), found in the study that in terms of the information based on the content of the textbooks, the texts do not contain unnecessary information and details, they are appropriate to the student level and they increase student motivation even if textbooks are weak in terms of attractiveness.

In his study, Saçlı (2007) concluded that the textbooks were not suitable for the level of students, an official language was used, visual elements were not included much and the design was insufficient. When the literature is examined, similarity to this study is found. When the studies are examined on a yearly basis, it is seen that the same problems still continue, although there are long intervals.



As a result of the primary school teachers' evaluation of the relationship between social studies textbooks and students' difficulties, it is seen that the majority of them stated that there is no relationship. It is concluded that although teachers criticize textbooks negatively in many ways, they cannot find any establishment in a relationship with student success.

#### **4.1. Suggestions**

As a result of the findings obtained from the study, the following suggestions are done:

1. In order to improve the difficulties encountered in the social studies course, it is recommended that classroom teachers support students in reading comprehension.
2. It is suggested that abstract topics in social studies curriculum and textbooks should be narrowed to student level and updated.
3. It is suggested that social studies textbooks should be renewed in terms of design, language and content, and the level of the student should be considered.
4. It is predicted that improving the texts in Social Studies textbooks in terms of language and content will positively affect students' reading comprehension, motivation towards the course and academic success. Therefore, it is recommended to improve the texts.

As a result of the research, the following suggestions for other researchers were presented:

1. This study is limited to classroom teachers. In future studies, it is recommended to include students in the study group.
2. Only the interview form was utilized as a data collection tool. In future research, it is recommended to examine textbooks and curriculum in addition to the interview form.

#### **CONFLICT OF INTEREST STATEMENT**

The authors declare that there is no conflict of interest in this study.

#### **RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT**

The authors declare that research and publication ethics are followed in this study.

#### **AUTHOR LIABILITY STATEMENT**

The authors declare that the "Conceptual Framework, Method Design, Data Analysis and Software" part of this work was done by Ayla ŞENGÜN, "Method Design, Data Analysis and Software, Review and Editing" part of this work was done by Assist. Prof. Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN.

## Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Güçlük Çeken Öğrencilere İlişkin Görüşleri

Ayla ŞENGÜN, Bartın Üniversitesi, aylaasengun@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi, ybuyuksahin@bartin.edu.tr

**Özet:** Sosyal bilgiler dersi hem ulusal hem de dünya vatandaşı yetiştirme konusunda geçmişten günümüze önemini korumaktadır. Sosyal bilgiler dersinin önemi göz önünde bulundurulduğunda bu derste yaşanan güçlük\ zorluklara ışık tutulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu araştırmanın amacı öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güçlük çekme sebeplerini detaylı bir şekilde incelemektir. Literatür incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan sorunların bir bütün şeklinde ele alınmadığı görülmektedir. Bu çalışmada karşılaşılan sorunların nedenlerini birçok alt boyutunu ele alarak bütün halinde incelenmesi yönüyle önemlidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu-bilim çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 7 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından uzman görüşüne başvurulmuş hazırlanan yarı yapılandırılmış “Görüşme Formu” kullanılmıştır. Veriler nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analizi ile elde edilmiştir. Araştırma analizleri incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde en çok güçlük çekilen konunun Milli Mücadele Dönemi, Etkin Vatandaşlık ve soyut konuların olduğu, öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güçlük çekmelerinin okuduğunu anlayamama, akademik başarı ve konuların soyut olmasıyla ilişkili olduğu, öğretim programının öğrenci seviyesine uygun olmadığı, genel olarak öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyonlarının yüksek olduğu, sosyal bilgiler dersinde çoğunlukla çağdaş yöntem ve teknikleri kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin ders kitaplarına ilişkin görüşleri incelendiğinde ise ders kitaplarının içerik, dil ve tasarım açısından eksiklikleri olduğu ancak bu durumun öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güçlük\ zorluk çekmesiyle ilişki kurmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf Öğretmenlerinin 4. sınıf sosyal bilgiler dersine ilişkin önerileri ise konu kapsamının daraltılması ve içeriğin iyileştirilmesi yönündedir.

**Anahtar Sözcükler:** Sınıf öğretmenleri, Sosyal bilgiler, Güçlük\ zorluk

## 1. Giriş

Dünya üzerindeki değişim ve gelişim hareketleri ekonomi, sosyal, siyasi ve bilim alanlarını etkilediği gibi eğitim alanında da etkilerini göstermektedir. Bu değişim hareketiyle birlikte eğitimde farklı becerilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda 21. Yüzyıl becerileri olarak adlandırılan insanların bilgiyi doğru okuyup anlamlandırması, sürekli kendini geliştirerek çağa ayak uydurması, her türlü toplumsal ihtiyacı karşılaması, ortaya çıkan farklı sorunlar veya gelişmeler karşısında doğru adımları atabilmesi gibi beceriler ön plana çıkmıştır (Walser, 2008). Ayrıca 21. yy. becerileri öğrencilerin, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, karar verme, problem çözme, girişimci olma gibi becerilere sahip olmaları olarak tanımlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018). Öğrencilerden beklenen müfredatta bulunan bilgiyle beslenmesinin yanı sıra 21. yy. becerilerini de kazanmalarıdır. Bu becerileri öğrencilere kazandırabilen eğitim sistemleri hem ulusal hem de dünya vatandaşı yetiştirme boyutunda ivme kazanmaktadır. Geçmişten günümüze eğitim programlarında bulunan sosyal bilgiler dersinin amaçları incelendiğinde etkili vatandaş yetiştirmenin büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca bireylerin yaşadıkları toplumla uyum içerisinde olmalarını ve elde ettikleri bilgi birikimlerini günlük yaşamlarına aktarabilmelerini sağlamak sosyal bilgiler dersinin amaçlarından biridir (Avcı,2019). Bu bilgiler doğrultusunda sosyal bilgiler dersinde, öğretim programlarında bulunan 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler yetiştirmek de kaçınılmaz hedeflerinden biri haline gelmiştir. Sosyal bilgiler eğitiminin amacını bir çatı altında toplayacak olursak öğrencilerin sosyal anlamalarını ve vatandaşlık yeterliliklerini demokratik bir dünya vatandaşı olarak hareket etme ve düşünme yeteneği geliştirmelerine yardım etmektir (Parker,2018). Erikson (2018), Sosyal bilgiler dersini daha büyük bir inşası olarak görmektedir. Bu bilgiler ışığında sosyal bilgiler dersinin nitelikleri incelendiğinde hem ulusal hem de uluslararası değerlere sahip etkin vatandaşların yetiştirilmesini amaç edindiği görülmektedir (Kan, 2012).

Sosyal bilgiler dersi insanı, toplumu ve bunlarla ilişkisi çerçevesinde çevreyi konu alanı olarak incelemektedir (Kabapınar,2019;3). Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilerin entegre bir öğretim yaklaşımına uygun olarak çevresel ilişkilerini ve geçmiş-gelecek bağlantılarını kurmalarına yardımcı olan demokrasinin temel ilkelerini benimseyen üretken, problem çözen, etkili, sorumlu ve duyarlı vatandaşlar yetiştirmeyi hedeflemektedir (Ersoy, 2010). Sosyal bilgiler ulusal konseyine göre sosyal bilgiler şu ifade ile tanımlanmaktadır (NCSS, 1993, akt; Zayimoğlu Öztürk, 2018):

Vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek için sosyal ve beşerî bilimlerin birleştirilmesi çalışmasıdır. Sosyal bilgilerin öncelikli amacı genç insanların birbirine bağımlı bir dünyada kültürel olarak çeşitliliğin ve demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararı için bilinçli ve gerekçeli karar alma yeteneğini geliştirmeye yardımcı olmaktır.

Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere sosyal bilgiler dersinin başlıca hedefleri arasında bilinçli ve etkin vatandaş yetiştirmek olduğu görülmektedir. Buna ek olarak yetiştirilen bireylerin etkili 21. yüzyıl vatandaşları haline getirmenin önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Balbağ ve Türkcan (2017), Sosyal Bilgiler Dersini demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar yetiştirme, çağdaş ve sosyal konulara ilişkin bilinç ve anlayış geliştirme, öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirme, dünya vizyonuna sahip küresel değerlerle donatılmış vatandaşlar yetiştirme konusunda ilköğretim düzeyinde ön plana çıkan derslerden biri olarak tanımlamaktadır. İlköğretim sınıflarında sosyal bilgiler öğretimi de uzun zamandır demokratik toplumumuzda vatandaşlık eğitiminin müfredatı evi olarak lanse edilmiştir (NCSS,1989).

Bloom'a göre 18 yaşına kadar gösterilen başarının %42'sinin ilköğretim çağlarında meydana geldiğini açıklamaktadır (akt: Nas,2000:293). Bu bağlamda öğrencilerin sosyal bilgiler dersiyle karşılaştıkları yaş göz önünde bulundurulduğunda bireysel, milli ve evrensel konulara olan tutumlarının en kritik döneme geldiği görülmektedir (Akdağ,2020:11). Alan yazın incelendiğinde ilköğretim öğrencilerinin 4. Sınıfa geçtiklerinde ilk defa karşılaştıkları sosyal bilgiler dersinde güçlük yaşadıkları bilinmektedir. Bu çalışmada sosyal bilgiler dersinde yaşanan güçlüklerin derslerde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, öğretim programı, okuduğunu anlama, akademik başarı, ders kitaplarının uygunluğu, motivasyon açısından incelenmektedir. Boyle-Baise ve arkadaşları (2008), Brugar & Roberts (2017), Gajra, Jitendra, Sood ve Sacks (2007) çalışmalarında okuduğunu anlama becerisi ve sosyal bilgiler dersinin birbirinden ayrılamayacağını ifade etmişlerdir. Zhao ve Hoge (2005) çalışmalarında sosyal bilgiler dersinin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi durumunda öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını etkileyeceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin bu derste güçlük çekmelerinde motivasyon boyutunun da etkili olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler dersinin önemi göz önünde bulundurulduğunda yaşanan güçlüklerin giderilmesine yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

### 1.1. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma öğrencilerin buldukları yaş itibarıyla kritik bir dönemde karşılaştıkları sosyal bilgiler dersinde, güçlük çekme sebeplerini derinlemesine incelemesi yönüyle önemlidir.

Literatür incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan sorunların bir bütün şeklinde ele alınmadığı görülmektedir. Bu araştırmada sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan öğrenme problemlerinin nedenlerini birçok alt boyutunu ele almaktadır. Ayrıca elde edilen bilgiler doğrultusunda hem literatüre hem de eğitimcilere katkı sağlaması beklenmektedir.

### 1.2. Araştırmanın Amacı

Somut işlemler döneminden soyut işlemler dönemine geçiş sürecinde olan 4. sınıf öğrencilerin ilk defa karşılaştıkları sosyal bilgiler dersinde güçlük çektiği görülmektedir. Bu araştırma da öğrencilerin güçlük çekme sebeplerini detaylı bir şekilde incelemeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde güçlük çeken öğrencilere ilişkin görüşlerini almak olarak belirlenmiştir.

### 1.3. Alt Problemler

1. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde hangi konuları anlamakta güçlük çekme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde güçlük çekme sebeplerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal bilgiler dersinde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde sorun yaşadığında kullanılacak yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersini anlamakta güçlük çeken öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Sınıf Öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde güçlük çeken öğrencilerin diğer derslerdeki başarı durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler ders kitabının öğrencilerin dersi anlama durumlarına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

## 2. Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılan analiz teknikleri ve güvenilirlik, geçerlik ve etik konuları açıklanmaktadır.

### 2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu-bilim çalışması kullanılmıştır. Olgu bilim çalışmaları kişilerin kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını keşfetmektedir. (Aydın,2020;103). Olgu bilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve olguyu dışavurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019:22).

### 2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı Türkiye’de öğretmenlik yapmakta olan toplam 7 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken kar topu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kar topu örnekleme kişiden kişiye, kişiden olaylara ulaşarak durumların tanımlanmasıyla bilginin zenginleşmesini hedefleyen örnekleme yöntemidir (Creswell, 2013; 160). Bu doğrultuda çalışma grubu oluşturulurken öncelikle bir öğretmene ulaşılması ardından ulaşılan öğretmenin olaya ilişkin tecrübesi olan başka bir öğretmeni önermesi üzerine kartopu örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Çalışma grubuna ait ayrıntılı bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1  
*Çalışma Grubuna Ait Bilgiler*

Değişken	Alt değişken	Sayı (N)	%
Cinsiyet	Kadın	7	100
	Erkek	0	0,00
<b>Toplam</b>		<b>7</b>	<b>100</b>
Eğitim düzeyi	Lisans	7	100
<b>Toplam</b>		<b>7</b>	<b>100</b>
Mesleki kıdem	0-10 yıl	4	57,14
	11-20 yıl	2	28,57
	21 yıl ve üstü	1	14,28
	<b>Toplam</b>	<b>7</b>	<b>100</b>
	<b>Genel Toplam</b>	<b>7</b>	<b>100</b>

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin tamamının kadın olduğu (%100) ve lisans mezunu olduğu (%100) olduğu görülmektedir. Araştırma gönüllü katılım odaklı sürdürülmüş ve gönüllü katılım sağlayan öğretmenlerin tamamı rastlantısal olarak kadınlardan oluşmuştur. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (%57,14) mesleğinin ilk on yılında olduğu dikkat çekmektedir. 2

öğretmenin mesleki kıdeminin 11-20 yıl (28,57) olduğu ve 1 öğretmenin (14,28) 21 yıl ve üstü olduğu görülmektedir.

### 2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından uzman görüşüne başvurularak hazırlanan yarı yapılandırılmış “Görüşme Formu” kullanılmıştır. Veri toplama aracı hazırlanırken 2 sınıf eğitimi alan uzmanı, 1 sosyal bilgiler öğretimi alan uzmanı olmak üzere 3 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda soru köklerinde değişiklik yapılmış ve alternatif sorular oluşturulmuştur. Görüşme sorularında açık uçlu sorulardan önce öğretmenlerin kişisel bilgilerini elde etmek amacıyla cinsiyeti, mesleki kıdemi, eğitim düzeyi, ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Görüşme formu 17 sorudan oluşmaktadır.

### 2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama aşamasında geçmeden önce Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan Onay Belgesi (2021- SBB- 066 Protokol No 12.03.2021 tarihli) alınmıştır. Etik kurul onayından sonra da Millî Eğitim Bakanlığı'ndan (04.05.2021 Tarihli E-64441482-605.01-24993555 sayılı) gerekli izin alınmıştır. Görüşme dijital araç gereçler kullanılarak katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcıların izni alınarak ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Daha sonrasında kayıtlar yazıya geçirilmiştir.

### 2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre temaların oluşturulmasında daha önceden belirlenen temalara göre incelenbilmesinin yanı sıra görüşme, gözlem süreçlerinde kullanılan sorular dikkate alınarak da temalar oluşturulur ve katılımcıların ifadelerine doğrudan yer verilerek görüşler çarpıcı bir şekilde yansıtılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018;239).

### 2.6. Güvenirlik, Geçerlik ve Etik

Nitel verilerin analizinde araştırmacının bireysel etkisinden arındırılmış bir kodlama yapması imkansızdır (Baltacı,2017). Bu sebeple verilerin kodlanmasında bir dış denetçiden yardım alınmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyum Miles ve Huberman (1994) formülü dikkate alınarak hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arasındaki görüş birliği %82 olarak bulunmuştur. Bu değer %70'in üzerinde olması kodlayıcılar arasında güvenirliliğin olduğunu ifade etmektedir. (Miles ve Huberman, 1994;64). Aynı şekilde elde edilen sonucun %80'in üzerinde olması kodlayıcılar arasında iç tutarlılığın da yüksek olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994;64).

### 3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablolar halinde gösterilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde öğrencilerin anlamakta zorluk\güçlük çektikleri konulara ilişkin görüşleri Tablo 2' de gösterilmektedir.

Tablo 2  
Sosyal Bilgiler Dersinde Güçlük Çekilen Konular

	Öğretmen Kodları	f	%
Soyut konular	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7	4	21,05
Etkin vatandaşlık	Ö1, Ö4, Ö5, Ö7	4	21,05
Millî Mücadele	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5	4	21,05
Bilim ve Teknoloji	Ö2, Ö4, Ö5	3	15,78
Günlük yaşamdan uzak konular	Ö2, Ö4	2	10,52
Birey ve Toplum	Ö5	1	5,26
Küresel Bağlantılar	Ö5	1	5,26
<b>Toplam</b>		<b>19</b>	<b>100</b>

Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde öğretmenler, öğrencilerin en çok %21,05 oranla Millî Mücadele dönemi, %21,05 oranla Etkin Vatandaşlık ve %21,05 oranla soyut konularda güçlük\zorluk yaşandığını ifade etmiştir. Bilim ve Teknoloji teması %15,78 oranında görüş almıştır. Öğretmenlerin görüşlerinden hareketle öğrencilerin güçlük yaşadığı diğer konular ise %10,52 oranla günlük yaşamdan uzak konular, %5,26 oranında Birey ve toplum, %5,26 oranında Küresel Vatandaşlık konuları yer almaktadır.

Tablo 2'ye göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö1 "Haklarımız, kulüpler sosyal etkileşim gibi konularda. Çünkü havada kalıyor. Çok fazla nesnel konular değiller."

Ö2 "Soyut konularda kavramlarda zorluk çekiyorlar. Günlük hayatta karşılaşmadıkları konuları anlamakta güçlük çekiyorlar. Onlara bunu somutlaştırarak anlatmaya çalışıyoruz. Kültür ve Miras, Bilim ve Teknoloji gibi konularda zorluk yaşıyorlar."

Ö7 "Millî mücadele dönemine ara ara geriye dönük tekrarlar yaptım. Ama hala çocukların aklında tam oturmadı."

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde öğrencilerin anlamakta zorluk\güçlük çekme sebeplerine ilişkin görüşleri Tablo 3' de gösterilmektedir.



Tablo 3

*Sosyal Bilgiler dersinde güçlük çekme sebepleri*

	Öğretmen Kodları	f	%
Okuduğunu anlayamama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7	6	24,00
Akademik başarı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6	6	24,00
Konuların soyut olması	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7	4	16,00
Materyal	Ö2, Ö4	2	8,00
Öğrenci kaynaklı	Ö2, Ö5	2	8,00
Dinleme yetersizliği	Ö2	1	4,00
Dikkat yetersizliği	Ö2	1	4,00
Dezavantajlı bölgeler	Ö4	1	4,00
Konu kapsamı	Ö5	1	4,00
Açık uçlu kazanımlar	Ö5	1	4,00
<b>Toplam</b>		<b>25</b>	<b>100</b>

Tablo 3' de ki bulgular incelendiğinde öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde anlamakta zorluk\güçlük çekme sebepleri arasında en çok görüşü %24 oranla akademik başarıyla ilişkili ve %24 oranında okuduğunu anlayamama ile ilişkili olduğu yönündedir. Konuların soyut olması ise %16 oranında görüş almıştır. Diğer temalar incelendiğinde ise Materyal %8, Öğrenci kaynaklı %8, Dinleme yetersizliği %4, Dikkat yetersizliği %4, Dezavantajlı bölgeler %4, Konu kapsamı %4, Açık uçlu kazanımlar temasına ise %4 oranında görüş bildirilmiştir.

Tablo 3'e göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö3 "Okuduğunu anlama düzeyleriyle ilişkili. Çünkü okumaya ve ezbere dayalı olduğu için anlam çıkarma konusunda sıkıntı yaşıyorlar."

Ö4 "Kendi başlarına okuduklarında konuyu anlayamıyorlar. Derslerde benim de desteğimle farklı yollarla anlattığım zaman anlayabiliyorlar. Okuduğunu anlamamanın çok büyük bir etkisi var."

Ö4 "Merkez okullarında çalışıyordum. Oradaki çocuklar etüt merkezlerine vs. gittikleri halde anlamakta güçlük çekiyorlardı. Ama dezavantajlı bölgelerdeki çocuklar için daha zor oluyor."

Ö5 "4. Sınıf somut işlemler döneminde olmasına rağmen konular soyut işlemler dönemindeki çocuklara hitap ediyor."

Ö5 "Kazanımlar öğrencilere ve öğretmenlere net fikir vermiyor"

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki konu kapsam alanı ile ilkokul 4.sınıf öğrenci düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 4' de sunulmuştur.

Tablo 4  
Öğretim Programının Öğrenci Düzeyine Uygunluğu

Alt Temalar		Öğretmen Kodları	f	%
Uygun		Ö2, Ö6	2	20,00
<b>Toplam</b>			<b>2</b>	<b>20,00</b>
Kısmen uygun		Ö1, Ö7	2	20,00
<b>Toplam</b>			<b>2</b>	<b>20,00</b>
Uygun Değil	Geniş Kapsam	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5	4	40,00
	Sınıflar arası seviye farkı	Ö3	1	10,00
	Bilginin Kullanılabilirliği	Ö4	1	10,00
<b>Toplam</b>			<b>6</b>	<b>60,00</b>
<b>Genel Toplam</b>			<b>10</b>	<b>100</b>

Tablo 4’de ki bulgular Sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki konu kapsam alanı ile ilkököl 4.sınıf öğrenci düzeyi ilişkisi boyutunda incelendiğinde uygun, kısmen uygun ve uygun değil olmak üzere toplam üç tema oluştuğu görülmektedir. En çok görüş bildirilen tema %60 oranla uygun değil temasıdır. Uygun değil temasının alt temaları incelendiğinde ise geniş kapsam %40 oranında, 3. ve 4.sınıf seviye farkı %10 oranında ve bilginin kullanılabilirliği alt teması ise %10 oranında görüş almıştır. Kısmen uygun teması %20 oranında ve uygun teması %20 oranında görüş almıştır.

Tablo 4’e göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö1 “Nispeten uygun buluyorum. Bazı konular çok gereksiz. Bazı konularda çok fazla ayrıntıya girilmiş. Finlandiya gibi. Ülkeler konusunda hepsinin bütün ülkeler hakkında bilgi edinmesine gerek yok. Geçen yılda 4 okutmuştum. Pandemi dönemiymişti. Hepsine ülke vermiştim pano şeklinde düzenlemiştim. Ama bir tanesi o konuyu anlıyor. Diğerleri için havada kalıyor.”

Ö3“Uygun bulmuyorum. Fazla detaylı. 4. Sınıf normal olarak gözükmüyor ama 3 ile 4 arasında seviye farkı çok olduğu için detaylı buluyorum. Örneğin Savaşların nedenlerinden sonuçlarına kadar alınması çok doğru bulmuyorum. Fazla konu yükü ve öğrenciler konunun özünden uzaklaşmış oluyor.”

Ö4 “Öğrenci bilgiyi hayatında kullanılacak yer bulamadığında konuyu öğrenmekte güçlük çekiyor. Tarihler mesela hayatında kullanamayacağı için güçlük çekiyor.”

Ö5 “Öğretim programı sorumluluk düzeyi yüksek olan, ailesi ilgili çocuklar için uygun. Ama konuların sınırlandırılması gerekiyor.”

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 5’ de gösterilmektedir.

Tablo 5  
Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Motive Olma Durumları

	Öğretmen kodları	f	%
Diğer derslere göre yüksek	Ö2, Ö4, Ö5	3	23,07
Günlük hayatla ilişkili olduğu için yüksek	Ö1, Ö2, Ö7	3	23,07
Heyecanlanma	Ö3, Ö5	2	15,38
İlk defa karşılaştıkları için yüksek	Ö4, Ö5	2	15,38
Konuya hakimlik	Ö2	1	7,69
Akademik başarıyla orantılı	Ö4	1	7,69
Sözel derslerde düşük	Ö6	1	7,69
<b>Toplam</b>		<b>13</b>	<b>100</b>

Tablo 5’de ki bulgular incelendiğinde %23,07 oranında diğer derslerden yüksek olduğu, %23,07 oranında günlük hayatla ilişkili olduğu için yüksek olduğu temaları en çok görüş bildirilen temalardır. %15,38 oranında ilk defa karşılaştıkları ders olduğu için yüksek olduğu ve %15,38 oranında heyecanlanma temalarında görüş bildirilmiştir. Diğer temalar incelendiğinde ise %7,69 oranında akademik başarıyla ilişkili olduğu, %7,69 oranında konuya hakimlik ve %7,69 oranında sözel derslerde düşük olduğu şeklinde görüş bildirilmiştir.

Tablo 5’e göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö2 “Matematik gibi derslere oranla daha yüksek. Çünkü daha rahat ve özgür hissediyorlar. Konuya daha hâkim hissediyorlar. Sosyal dersinde günlük yaşantıyı aldığımız için motivasyonla ilgili bir sıkıntı yaşamıyoruz.”

Ö6 “Sözel dersler yoruma dayalı olduğu için motivasyon düşük oluyor.”

Ö5 “Çok heyecanlılar çünkü yeni bir dersle karşılaşıyorlar. Meraklı ve eğlenceli geçiyor.”

Ö7 “Öğrencileri olayın içine kattığınızda, çevreden örnek verdiğinizde, günlük hayatla ilişkilendirdiğiniz sürece motivasyonları yüksek oluyor.”

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde motivasyon düşüklüğünün sebeplerine ilişkin görüşleri Tablo 6’ da gösterilmektedir.

Tablo 6  
Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Motivasyon Düşüklüğünün Sebepleri

	Öğretmen Kodları	f	%
Özel Öğrenme Güçlüğü	Ö5, Ö6	2	25
Akademik başarı	Ö2	1	12,5
Veli desteği	Ö2	1	12,5
Öğretmen	Ö3	1	12,5
Öğretmen- Öğrenci etkileşimi	Ö3	1	12,5
Disiplinler arası etki	Ö3	1	12,5
Zeka alanlarının farklılığı	Ö5	1	12,5
<b>Toplam</b>		<b>8</b>	<b>100</b>

Tablo 6'ya göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde motivasyon düşüklüğünün sebeplerine göre incelendiğinde en çok görüş bildirilen tema %25 oranla özel öğrenme güçlüğü yönündedir. Diğer temalar incelendiğinde eşit bir şekilde dağılım gösterdiği görülmektedir. Akademik başarı, Veli desteği, öğretmen, öğretmen- öğrenci etkileşimi, disiplinler arası etki ve zekâ alanlarının farklılığı temalarına %12,5 oranında görüş bildirilmiştir.

Tablo 6'ya göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö2 *“Derse özel bir motivasyon düşüklüğü değil. Başarısız olarak nitelendirdiğimiz ya da düşük seviye olarak dediğimiz öğrenciler bütün derslerde aynı şeyi gösteriyorlar. Çocuk bir yerde kendini kapattığında bütün derslerde aynı sorunla karşılaşılıyor. Onları tekrar derse kazandırmak veli desteği önemli ve görmediğimizde oldukça zorlaşıyor ve bütün derslere yansıyor.”*

Ö3 *“Öğretmenle ilgili. Öğretmen o derse ne kadar önem verirse öğrenci de o kadar önem veriyor. Bu derste yaptığımız etkinlikler diğer derslerimizi de etkiliyor. Burada kazandığı disiplin diğer dersleri de etkiliyor.”*

Ö5 *“Öğrencilerin zekâ alanlarının farklılığının etkilediğini düşünüyorum.”*

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde motivasyonu arttırmaya yönelik görüşleri Tablo 7' de gösterilmektedir.

Tablo 7  
*Sosyal Bilgiler Dersinde Motivasyonu Arttırmaya Yönelik Yöntemler*

	Öğretmen kodları	f	%
Günlük yaşama indirgeme	Ö1, Ö2, Ö6	3	18,75
İlgi çekme	Ö1, Ö4, Ö7	3	18,75
Materyal çeşitliliği	Ö2, Ö3	2	12,50
Öğretim ve yöntem değişikliği	Ö3, Ö4	2	12,50
Bireysel ödevlendirme	Ö1	1	6,25
Teknoloji desteği	Ö2	1	6,25
Ses tonu değişikliği	Ö3	1	6,25
Fiziksel temas	Ö3	1	6,25
Etkinlik günü	Ö5	1	6,25
Pano hazırlığı	Ö5	1	6,25
<b>Toplam</b>		<b>16</b>	<b>100</b>

Tablo 7 incelendiğinde en çok görüş bildirilen temalar %18,75 oranında günlük yaşama indirgeme teması ve ilgi çekme %18,75 oranında olduğu görülmektedir. Materyal çeşitliliği %12,50 oranında, öğretim ve yöntem değişikliği %12,50 oranında görüş bildirilmiştir. Diğer temalar incelendiğinde ise bireysel ödevlendirme %6,25 oranında, teknoloji desteği %6,25 oranında, ses

tonu değişikliği %6,25 oranında, fiziksel temas %6,25 oranında, etkinlik günü ve pano hazırlığı teması %6,25 oranında görüş bildirilmiştir.

Tablo 7'ye göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö2 *"Teknolojik aletlerden yararlanıyoruz. Materyal çeşitliliği artırıyorum. Aynı zamanda günlük yaşama indirgeyerek konuyu anlatıyorum."*

Ö5 *"Etkinlik günü yapıyorum. Yazmak, test çözmek bıkıyorlar. Pano hazırlama etkinliklerini çok seviyorlar. Bu şekilde yükseltiyorum."*

Ö6 *"Günlük yaşamla bağlantı kuruyorum. Yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlıyorum."*

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde tercih ettikleri yöntemlere ilişkin görüşleri Tablo 8' de gösterilmektedir.

Tablo 8  
Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Yöntemler

	Öğretmen kodları	f	%
Anlatım	Ö1, Ö7	2	10,52
Beyin fırtınası	Ö2, Ö7	2	10,52
Soru cevap	Ö2, Ö3	2	10,52
Günlük yaşamla ilişki	Ö2, Ö6	2	10,52
6 şapka yöntemi	Ö3, Ö5	2	10,52
Yaratıcı drama	Ö3, Ö5	2	10,52
Tartışma	Ö4, Ö6	2	10,52
Araştırma	Ö1	1	5,26
Akıllı tahta	Ö3	1	5,26
Eğitsel oyun	Ö4	1	5,26
İstasyon	Ö5	1	5,26
Görselleştirme	Ö7	1	5,26
<b>Toplam</b>		<b>19</b>	<b>100</b>

Tablo 8 incelendiğinde anlatım %10,52 oranında, beyin fırtınası %10,52 oranında, soru cevap %10,52 oranında, günlük yaşamla ilişki %10,52 oranında, 6 şapka yöntemi %10,52 oranında, yaratıcı drama %10,52 oranında ve tartışma %10,52 oranında görüş bildirilmiştir. Araştırmada %5,26 oranında, akıllı tahta %5,26 oranında, eğitsel oyun %5,26 oranında, istasyon %5,26 oranında ve görselleştirme %5,26 oranında görüş bildirilen temalardır.

Tablo 8'e göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö4 *"Çocuklar konuşmayı çok seviyor. Tartışmayı çok kullanıyorum."*

Ö7 “Görsel çok kullanıyoruz. Birazcık hikâye oluşturuyoruz ya da ben oluşturuyorum öyle diyeyim. Anlatım var tabi ki, çocukların katılımının olması lazım beyin fırtınası onların düşünmesini sağlıyoruz.”

Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde zorluk\güçlük yaşayan öğrenciler için tercih ettikleri ek yöntemlere ilişkin görüşleri Tablo 9’ da gösterilmektedir.

Tablo 9  
Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme Güçlüğü İyileştirici Yöntemler

	Öğretmen Kodları	f	%
Tekrar	Ö1, Ö7	2	14,28
Birebir öğretim	Ö3, Ö5	2	14,28
Teknoloji desteği	Ö3, Ö4	2	14,28
Öğrenciyi aktif etme	Ö2, Ö4	2	14,28
Ödüllendirme	Ö3	1	7,14
Göz Teması kurma	Ö3	1	7,14
Günlük yaşamla ilişki	Ö4	1	7,14
Somutlaştırma	Ö4	1	7,14
Basit Anlatım	Ö6	1	7,14
Disiplinler arası ilişki	Ö7	1	7,14
<b>Toplam</b>		<b>14</b>	<b>100</b>

Tablo 9 incelendiğinde tekrar %14,28 oranında, birebir öğretim %14,28 oranında, teknoloji desteği %14,28 oranında ve öğrenciyi aktif etme %14,28 oranıyla en çok görüş bildirilen temalardır. Ödüllendirme %7,14 oranında, göz teması %7,14 oranında, günlük yaşamla ilişki %7,14 oranında, somutlaştırma %7,14 oranında, basit anlatım %7,14 oranında ve disiplinler arası ilişki %7,14 oranında görüş bildirilen temalardır.

Tablo 9’a göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö2 “Bildikleri yerlerden soru cevap yöntemi kullanarak olayı kendilerinin bulmalarını sağlıyorum.”

Ö3 “Konuyu tekrara anlatmıyorum. Demek ki anlatmayla anlamamış farklı bir şey denemem lazım. Birebir ilgileniyorum. Göz teması kurarım. Akıllı tahtayı işin içine sokmaya çalışıyorum. Yıldız vererek. Ödülle katmaya çalışıyorum”

Ö7 “Sürekli olarak dersler arasında ilişki kuruyorum. Hatırlatıyorum, unutan öğrenciler de hatırlayan öğrenciler sayesinde hatırlamış oluyor.”

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler ders kitaplarına ilişkin görüşleri Tablo 10’ da gösterilmektedir.

Tablo 10

## Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi

		Öğretmen Kodları	f	%
Tasarım	Yetersiz tasarım	Ö3, Ö4, Ö5	3	13,04
	<b>Toplam</b>		<b>3</b>	<b>13,04</b>
Dil	Kitabi dil kullanımı	Ö3, Ö4	2	8,69
	<b>Toplam</b>		<b>2</b>	<b>8,69</b>
İçerik	Gereksiz detay	Ö1, Ö2, Ö3	3	13,04
	Öğrenci seviyesine uygun değil	Ö1, Ö3	2	8,69
	İyi içerik	Ö5, Ö7	2	8,69
	İlgi çekicilik zayıf	Ö5, Ö7	2	8,69
	Basit konular kullanılmalı	Ö1	1	4,34
	Somut metin\ şiir kullanılmalı	Ö1	1	4,34
	Konuşma fırsatı verme	Ö2	1	4,34
	Bilinmeyen kelime sayısı fazla	Ö3	1	4,34
	Ağır örneklemler	Ö1	1	4,34
	Güncellenmeli	Ö1	1	4,34
	Formal- informal dengeler zayıf	Ö5	1	4,34
	Yazılar uzun	Ö5	1	4,34
	<b>Toplam</b>		<b>18</b>	<b>73,83</b>
	<b>Genel Toplam</b>		<b>23</b>	<b>100</b>

Tablo 10 incelendiğinde en çok görüş bildirilen tema %73,83 oranla içerik temasıdır. İçerik temasının alt temalarını ise %13,04 gereksiz detay, %8,69 öğrenci seviyesine uygun değil, %8,69 iyi içerik, %8,69 ilgi çekicilik zayıf, %4,34 basit konular kullanılmalı, %4,34 somut metin\ şiir kullanılmalı, %4,34 konuşma fırsatı verme, %4,34 bilinmeyen kelime sayısı fazla, %4,34 ağır örneklemler, %4,34 güncellenmeli, %4,34 formal- informal dengeler zayıf ve %4,34 yazılar uzun şeklindedir. Tasarım teması ise görüşlerin %13,04 oluşturmaktadır. Tasarım temasının alt temasını ise %13,04 oranla yetersiz tasarım ifadesi yer almaktadır. Dil temasına ise %8,69 oranında görüş bildirilmiştir. Dil temasının alt temasını ise %8,69 kitabi dil görüşü yer almaktadır.

Tablo 10'a göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö3 "Kitabı bir dil var. Çocuk seviyesine indirgenmiş değil. Anne baba olarak düşünüyorum. Ben okuyup anlıyorum ama çocuğa bu işi bilmiyorsam aktaramam. O kadar kitabi bir dil var. Ya 4. Sınıf böyle kalsın ya da 3'ü değiştirsinler. Resimler, kâğıt tasarımı yeterli bulmuyorum.

Ö5 "Ders kitapları son yıllarda baya düzeldi. İçeriği çok iyi. Tasarım noktasında kötü. İlgi çekicilik düzeyi zayıf ve göze hitap etmiyor. Formal ve informal dengeler kötü. Çok uzun yazılar var. İlgiyi yoğunlaştırmayı güçleştiriyor. İçeriği çok güzel, bilgi aktarımı iyi."

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler ders kitaplarının öğrencilerin dersi anlama durumlarına etkisine ilişkin görüşleri Tablo 11' de gösterilmektedir.

Tablo 11

*Sosyal Bilgiler Dersinde Güçlük\Zorluk Yaşanmasının Ders Kitabıyla İlişkisi*

	Öğretmen kodları	f	%
Hiç ilişkili değil	Ö2, Ö5, Ö6	3	42,85
Kısmen ilişkili	Ö1, Ö4, Ö7	3	42,85
Tamamen ilişkili	Ö3	1	14,28
<b>Toplam</b>		<b>7</b>	<b>100</b>

Tablo 11 incelendiğinde tamamen ilişkili, kısmen ilişkili ve hiç ilişkili değil olmak üzere üç temadan oluşmaktadır. En çok görüş bildirilen temalar %42,85 oranla hiç ilişkili değil ve %42,85 oranında Kısmen ilişkili temasıdır. Tamamen ilişkili temasına ise %14,28 oranında görüş bildirilmiştir.

Tablo 11'e göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö2 *"Ders kitabıyla ilişkilendirmiyorum. Genel anlamda öğrenciler anladıysa azınlık anlamadıysa çocuktan kaynaklı ya da benden kaynaklı diye düşünüyorum. Dinlememesiyle ilişkilendiriyoruz genelde"*

Ö3 *"Tamamıyla bununla ilişkilendiriyorum. Korkutucu detaycılıkta. Anlayacak gibi olsa bile anlamamaktan korkuyor ve öyle okuyorlar. Seviyesine uygun değil. Fazla bilmediği kelime var. Bir ay boyunca öğreteceğimiz kelimeleri bir haftada öğretmemiz isteniyor. Bu da çok etkiliyor."*

Ö5 *"Ders kitaplarıyla ilişkili değil. Farklı kaynakları kullandığımda da problem yaşayan öğrenci tekrar problem yaşıyor."*

Ö7 *"Her öğrencinin anlama tarzı farklı. Belki farklı anlama tarzlarına hitap ederse iyi olabilir."*

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin önerileri Tablo 12' de gösterilmektedir.

Tablo 12

*Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öneriler*

	Öğretmen kodları	f	%
İlgi çekici içerik	Ö3, Ö4, Ö7	3	33,33
Kapsam daraltılmalı	Ö3, Ö4	2	22,22
Kısa cümleler	Ö4	1	11,11
Komşularımız konusu sınırlandırılmalı	Ö5	1	11,11
Millî mücadele konusu sınırlandırılmalı	Ö5	1	11,11
Kimlik konusu güncellenmeli	Ö5	1	11,11
<b>Toplam</b>		<b>9</b>	<b>100</b>

Tablo 12 incelendiğinde öğretmenler en çok %33,33 oranla ilgi çekici içerik ve %22,22 oranla kapsam daraltılmalı olması gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Kısa cümleler



teması %11,11 oranında, komşularımız konusu sınırlandırılmalı teması %11,11 oranında, milli mücadele konusu sınırlandırılmalı teması %11,11 oranında, kimlik konusu güncellenmeli teması ise %11,11 oranında görüş bildirilen temalardır.

Tablo 12'ye göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevapların bazıları şunlardır:

Ö3 *"Daha az detaylandırılmış ilgi çekici ders içeriğiyle daha aydınlık olacağını düşünüyorum."*

Ö5 *"Millî mücadele konusu sınırlandırılmalı, kimlik konusunda da iki kimlik veriliyor çocuklar karmaşa yaşıyor. Komşularımız konusu çok zordu, sınırlandırılmalı. Sınır kapıları vs. vardı. Bunları yetişkinler bile bilmiyor. Bu şekilde olması öğrencileri dersten uzaklaştırıyor."*

#### 4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde güçlük\zorluk çektikleri konulara ilişkin bulgular incelendiğinde en çok görüş bildirilen temanın Millî Mücadele, Etkin Vatandaşlık ve soyut konuların olduğu görülmektedir. Diğer güçlük çekilen konular incelendiğinde ise günlük yaşamdan uzak konular, Bilim ve Teknoloji, Birey ve Toplum, Küresel Bağlantılar konularına değinildiği görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinin amaçları incelendiğinde etkin vatandaş yetiştirmenin büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Fakat bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin en çok etkin vatandaşlık konusunda güçlük çektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersinin temel amaçlarından birine ulaşmasının güçleştiği sonucuna ulaşılabilir. Elde edilen veriler incelendiğinde sosyal bilgiler dersinin doğasında bulunan günlük yaşamla bağlantı kurmanın öğrencilerin dersi anlamalarında önemli bir faktör olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca güçlük çekilen konular tek tek incelendiğinde öğrencilerin soyut konuları anlamakta güçlük çektiği görülmektedir.

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde güçlük\zorluk çekme sebepleri incelendiğinde diğer derslerdeki akademik başarının ve okuduğunu anlama düzeyinin en önemli faktörler olduğu görülmektedir. Boyle-Baise ve arkadaşları (2008), okuduğunu anlamanın sosyal bilgiler dersinden ayrılamayacağını ifade etmişlerdir. Brugar ve Roberts (2017) ise çocukların sosyal bilgiler içeriğini okuma ve anlama yeteneklerinde boşluklar olduğunu ancak bu boşlukların var olduğunu bilmenin, nedenini bilmiyorsa pek bir değeri olmadığını ifade etmişlerdir. Çalışmadan elde edilen diğer veriler incelendiğinde dersler kullanılan materyaller, konuların soyut olması ve konu kapsamının geniş olması öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini engelleyen durumlar arasında yer alabilir. Gajria, Jitendra, Sood ve Sacks (2007), öğrenciler ilkököl sınıflarında genellikle açıklayıcı metinlerle karşılaşmadıkları için ilk defa karşılaştıkları sosyal bilgiler

dersindeki metinleri anlamakta güçlük çektiklerini ifade etmiştir. Literatür incelendiğinde yapılan bu çalışmayla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin, sosyal bilgiler öğretim programının öğrencilerin seviyelerine uygunluğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde ise görüşlerin büyük bir çoğunluğunun uygun olmadığı yönündedir. Uygun olmamasının sebeplerini ise kapsamın geniş olması, 3. sınıf ve 4. sınıf düzeyi arasında çok fazla fark olduğu ve günlük yaşamında kullanılamayacak bilgiler içerdiği şeklinde ifade etmişlerdir. Çelikkaya ve Kürümoğlu (2018) yapmış oldukları çalışmada sosyal bilgiler dersinin kapsamının yoğun olduğu ve öğrenci seviyesine uygun olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Taş (2018) öğretim programının öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesine uygun olduğunu ancak kapsamın geniş olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatür incelendiğinde bu çalışmayla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motive olma durumlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde büyük bir çoğunluğun motivasyonun yüksek olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Motivasyonun yüksek olmasının sebepleri incelendiğinde ise günlük yaşamla ilişkili olması, konuya hâkim olmaları, sosyal bilgiler dersiyle ilk defa karşılaşmalarının etkili olduğu yönündedir. Öğrencilerin motivasyon düzeylerinin akademik başarıyla doğru orantılı olduğu görüşü de ifade edilmiştir. Motivasyonun yüksek olmasının yanı sıra düşük olduğunu ifade eden görüşler de yer almaktadır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyonlarının düşük olmasının sebebini ise bu dersin yoruma dayalı olmasından kaynaklandığı şeklindedir. Öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin iyileştirilmesi halinde yoruma dayalı sözel derslerde öğrencilerin hem akademik başarısı hem de motivasyon düzeylerinde artış olacağı tahmin edilmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyon düşüklüğünün sebepleri incelendiğinde akademik başarı, veli desteği, öğretmen, öğretmen- öğrenci etkileşimi, disiplinler arası etki, zekâ alanlarının farklılığı, özel öğrenme güçlüğünden kaynaklandığı görülmektedir. Zhao ve Hoge (2005), öğrencilerin görüşüne göre, sosyal bilgiler hayatlarıyla ilgili konudan uzak olduğunu ve öğrencilerin öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde, öğrencileri sosyal bilgiler öğrenmede motive etmek için birçok gerçek yaşam fırsatını kaybettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Literatür incelendiğinde bu çalışmayla farklılık gösterdiği görülmektedir. Şahin ve Güven (2016), yapmış oldukları çalışma sonucunda öğretmenlerin görüşlerinden hareketle öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde motivasyon eksikliği yaşadığı görülmektedir. Öğretmenlerin görüş ayrılıklarının olmasının sebebi sosyal bilgiler dersi ve günlük yaşam arasında bağlantı kurma durumlarıyla ilişkilendirilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde motivasyonu arttırmaya yönelik tercih ettikleri yöntemler incelendiğinde günlük yaşama indirgeme, bireysel ödevlendirme, ilgi çekme, teknoloji desteği, materyal çeşitliliği, ses tonu değişikliği, fiziksel temas, öğretim ve yöntem değişikliği, etkinlik günü, pano hazırlığı gibi yöntemleri tercih etmişlerdir. Elde edilen veriler doğrultusunda sosyal bilgiler dersi için günlük yaşamla ilişkiler kurmanın büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Günlük yaşamla bağlantı kurularak öğrenilenlerin somutlaştırılması öğrencilerin motive olma durumlarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler tercih ettikleri yöntemler incelendiğinde araştırma, anlatım, beyin fırtınası, soru cevap, günlük yaşamla ilişki, akıllı tahta, 6 şapka yöntemi, yaratıcı drama, tartışma, eğitsel oyun, görselleştirme ve istasyon yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Genel anlamda tercih edilen yöntemler incelendiğinde öğretmenlerin çağdaş yöntemleri tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı (2019), Taşkaya ve Bal (2009), Sosyal Bilgiler dersinde anlatım, soru-cevap ve drama yöntemlerini tercih ettikleri, Soru-Cevap, Anlatım ve Tartışma yöntemlerini tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersinde yaşanan güçlük/zorlukları ortadan kaldırmak için tercih ettikleri yöntemler incelendiğinde tekrar, buluş yoluyla öğretim, birebir öğretim, göz teması, teknoloji desteği, ödüllendirme, öğrenciyi aktif etme, günlük yaşamla ilişki, somutlaştırma, basit anlatım ve disiplinler arası ilişkiler kurmayı tercih etmişlerdir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin konuyu somutlaştırmaya eğilim gösterdikleri sonucuna varılabilir.

Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin görüşleri incelendiğinde en çok eleştiri içerik bölümünde olduğu görülmektedir. Öğretmenler sosyal bilgiler ders kitaplarını içerik yönünden gereksiz detaylar barındırdığını, basit konular olması gerektiğini, Somut metin\şiir kullanılması gerektiğini, öğrenci seviyesine uygun olmadığını, ağır örneklemeler içerdiği, güncellenmesi gerektiği, bilinmeyen kelime sayısının fazla olduğunu, uzun yazılar içerdiği, ilgi çekiciliğin zayıf olduğu ve formal- informal dengeler zayıf olduğu yönündedir. Ders kitaplarının içerik bölümüne olumsuz eleştirilerin yanı sıra olumlu eleştirilere yer verilmiştir. Öğrencilere konuşma fırsatı verdiği ve içeriğin iyi olduğuna ilişkin görüşlerde bulunmaktadır. Sınıf öğretmenlerinden elde edilen veriler doğrultusunda dil açısından kitabi bir dil kullanıldığı ve tasarım boyutunda da yetersizlikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özsoy Sümengen (2010), yapmış olduğu çalışmada ders kitaplarının bilgi içeriği açısından, metinlerin gereksiz bilgi ve ayrıntıları içermediği, öğrenci seviyesine uygun olduğu, ders kitaplarının öğrenci motivasyonun

arttırdığı sonuçların yanı sıra ilgi çekicilik noktasında zayıf olduğu sonucuna ulaşmıştır. Saçlı (2007), yapmış olduğu çalışmada ders kitaplarının öğrenci seviyesine uygun olmadığı, resmi bir dil kullanıldığı, görsel öğelere fazla yer verilmediği ve tasarımın yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatür incelendiğinde yapılan bu çalışmayla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar yıl bazında incelendiğinde uzun aralıklar olmasına rağmen hala aynı sorunların devam ettiği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin, sosyal bilgiler ders kitaplarıyla öğrencilerin güçlük/zorluk yaşamaları arasındaki ilişkiyi değerlendirmeleri sonucunda büyük bir çoğunluğun ilişki olmadığını ifade ettiği görülmektedir. Öğretmenler ders kitaplarını birçok açıdan olumsuz yönde eleştirmesine rağmen öğrenci başarısıyla ilişki kuramadıkları sonucuna varılmaktadır.

#### 4.1. Öneriler

Çalışmadan elde edilen bulgular sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan güçlüklerin iyileştirilmesi için sınıf öğretmenlerinin okuduğunu anlama boyutunda öğrencileri desteklemeleri önerilmektedir.

2. Sosyal bilgiler öğretim programlarında ve ders kitaplarında yer alan soyut konuların öğrenci seviyesine indirgenerek güncellenmesi gerektiği önerilmektedir.

3. Sosyal bilgiler ders kitaplarının tasarım, dil ve içerik açısından yenilenmesi gerektiği ve öğrenci seviyesinin göz önünde bulundurulması gerektiği önerilmektedir.

4. Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki metinlerin dil ve içerik yönünden iyileştirilmesi öğrencilerin okuduğunu anlamalarına, derse karşı motivasyonlarına ve akademik başarılarına olumlu yönde etkileyeceği ön görülmektedir. Bu nedenle metinlerin iyileştirilmesi önerilmektedir.

Araştırma sonucunda diğer araştırmacılara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Bu çalışma sınıf öğretmenleriyle sınırlandırılmıştır. Bundan sonraki araştırmalarda çalışma grubuna öğrencilerinde dahil edilmesi önerilmektedir.

2. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak sadece görüşme formu kullanılmıştır. Bundan sonraki araştırmalarda görüşme formuna ek olarak ders kitaplarının, öğretim programlarının incelenmesi önerilmektedir.

#### ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar bu çalışmalarında herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

**ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI**

Yazarlar bu çalışmalarında araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan eder.

**YAZAR SORUMLULUK BEYANI**

Yazarlar bu çalışmanın “Kavramsal Çerçeve, Yöntem tasarımı, Veri Analizi ve Yazılım” kısmının Ayla ŞENGÜN, “Yöntem tasarımı, Veri Analizi ve Yazılım, İnceleme ve Düzenleme” kısmının Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN tarafından yapıldığını beyan ederler.

**REFERENCES/KAYNAKLAR**

- Avcı, G. (2019). *Sınıf dışı eğitimin ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutum, başarı ve hatırd tutma düzeyine etkisi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Balbağ, N. L. & Türkcan, B. (2017). İlkokul 4. sınıf öğrenci ve öğretmenlerinin küresel vatandaşlık algıları. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 8(2), 216-249.
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-14.
- Boyle-Baise, M., Hsu, M., Johnson, S., Serriere, S. C., & Stewart, D. (2008). Putting reading first: Teaching social studies in elementary classrooms. *Theory and Research in Social Education*, 36(3), 233-255.
- Brugar, K. A., & Roberts, K. L. (2017). Seeing is believing: Promoting visual literacy in elementary social studies. *Journal of Teacher Education*, 68(3), 262-279.
- Çelikkaya, T. & Kürümlüoğlu, M. (2018). Yenilenen sosyal bilgiler dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2018(11), 104-120.
- Ersoy, F. (2010). Social studies teacher candidates' views on the controversial issues in incorporated into their courses in Turkey. 26(2), 0–334. doi:10.1016/j.tate.2009.09.015
- Gajria, M., Jitendra, AK, Sood, S. & Sacks, G. (2007). Öğrenme bozukluğu olan öğrencilerde açıklayıcı metnin daha iyi anlaşılması: Bir araştırma sentezi. *Öğrenme Güçlüğü Dergisi*, 40 (3), 210-225.
- Kan, Ç. (2012). Sosyal bilgiler eğitiminde küresel vatandaşlık. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 25-30.
- Karasu Avcı, E. & Ketenoğlu Kayabaşı, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri: Bir olgubilim araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (4), 926-942
- Miles, M, B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (Çev. Ersoy, A. & Akbaba Altun, S.) Ankara: Pegem Akademi
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018) *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı* (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar), Ankara.

- National Council for Social Studies (1989). *Social studies for early childhood and elementary school children: Preparing for the 21<sup>st</sup> century: A report from NCSS task force on early childhood/elementary social studies*. Washington, DC: Author.
- Özsoy Sümengen, F. (2010). *2007-2008 öğretim yılı ilköğretim IV ve V. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının pedagojik açıdan değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Parker, W. C. (2018). *İlkokul ve ortaokullarda sosyal bilgiler eğitimi* (çev. Öztürk, T., ed. Zayımoğlu Öztürk, F. & Demir, S. B.) Ankara: Pegem Akademi.
- Saçlı, E. (2007). *Türkiye’de ilköğretim okullarında okutulan sosyal bilgiler ders kitapları ile Amerika Birleşik Devletleri’nin Virginia ve Los Angeles eyaletlerinde aynı yaş grubundaki öğrencilere okutulan ders kitaplarının şekil ve içerik yönünden karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, D. & Güven S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerindeki yöntem ve teknik kullanımına ilişkin görüşleri. *Online Fen Eğitimi Dergisi*, 1(1), 42-59.
- Taş, H. & Kiroğlu, K. (2018). 2017 ilkokul sosyal bilgiler dersi öğretim programı’nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Elementary Education Online*, 17(2).
- Taşkaya, S. M. & Bal, T. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 173-185.
- Walser, N. (2008). Teaching 21<sup>st</sup> century skills. *Harward Education Letter* (11-12) 2008.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı) Ankara: Seçkin
- Zhao, Y. & Hoge, J. D. (2005). What elementary students and teachers say about social studies. *The Social Studies*, 96(5), 216-221.